

[Hauge.]

det Ændringsforslag til Indenrigsministeriets Budget, § 14, der gaar ud paa at yde et Beløb paa 8 000 Kr. til et Emigrationskontor med Henblik paa danske Udvandreses Stilling ovre i Kanada. Finansudvalget har paa min Foranledning haft et Samraad med Udenrigsministeren om Udvandrerens Forhold i Kanada. Jeg har ikke omtalt dette Samraad, da Udenrigsministeriets Budget var til Behandling, men har villet opsætte mine Bemærkninger, til vi kom til at behandle dette Ændringsforslag under Indenrigsministeriets Budget. Der er sket Henvendelse til mig fra Folk, der er interesserede i at hjælpe de danske Udvandrere til Kanada, om at prøve paa at faa Ministeriets Tilslutning til, at der blev ydet Udvandrerne ovre i Kanada noget mere Hjælp end hidtil i kulturel Henseende. Der er jo i de senere Aar udvandet en Mængde unge Danske, navnlig unge danske Landmænd, til Kanada. Det er i Tusindvis af unge, der drager over til Kanada for at prøve Lykken der, efter at de har skønnet, at der ikke var de Fremtidsmuligheder for dem her, som de tragede efter. De er spredt over et uhyre stort Omraade, og det har sine Vanskeligheder at faa dem samlet, men det er oplyst for mig, at der er stor Trang blandt disse unge danske Mænd, der arbejder derovre i det fjerne Kanada, til bl. a. god dansk Læsning. De vil gerne bevare deres aandelige Samhörighed med deres Moderland, hvilket jo er forstaaeligt nok, og jeg vil henstille til den højtærede Indenrigsminister at stille sig velvilligt til Tanken om, at der ydes f. Eks. Generalkonsulen derovre de nødvendige Midler til at skaffe Litteratur for de Kredse, der kan dannes derovre, saaledes at vi kan bevare Forbindelsen med dem.

Samtidig hermed vil jeg henstille til den højtærede Indenrigsminister og ogsaa til den højtærede Udenrigsminister, at Generalkonsulen, og hvem der i øvrigt repræsenterer Danmark ovre i Kanada, instrueres om, at de maa følge Begivenhederne derovre i saa høj Grad som paa nogen Maade muligt og ikke nøjes med nu og da at se sig om i det vidtstrakte Landomraade, men virkelig sørge for at have Føling med de Danske, der er derovre, og studere de eventuelle Muligheder, der er. Jeg har Indtryk af, at Udvandringen til Kanada i Virkeligheden foregaar paa en meget planløs Maade, og at mange unge danske Mænd kommer derover og er fuldkomne ude af Stand til at orientere sig. Det er nemlig det allernødvendigste for Udvandrerne, at

de kan orientere sig i det Land, de kommer til, saa de ikke begynder et forkert Sted, for er de først kommet til et Sted, hvor der ikke er nogen Muligheder for, at de overhovedet kan komme i Vej paa ordentlig Maade, saa forspilder de let deres Chancer, i hvert Fald for en lang Tid, og de kan tabe Modet og gaa helt til Grunde. Men jeg tror, at meget kan rettes ved, at de Repræsentationer, vi har paa det paagældende Sted, sætter sig grundigt ind i Forholdene og yder de Danske al den Vejledning, som de paa nogen Maade kan yde dem baade i den ene og den anden Henseende. Jeg henstiller, som sagt, til den højtærede Indenrigsminister og ogsaa til den højtærede Udenrigsminister, at der bliver gjort, hvad der er muligt, for at vi kan hjælpe vore unge derovre.

Jeg skal dernæst gøre nogle Bemærkninger i Anledning af et Samraad, der har været afholdt med den højtærede Indenrigsminister om Fremdragningen af Kryolit oppe paa Grønland. Dette Samraad om Kryolitproduktionen og Kryolitsalget har jeg foranlediget af to Aarsager. For det første fordi der er oprettet en ny Kontrakt med et amerikansk Selskab, populært kaldet „Pennsalt“, der i mange Aar har aftaget Kryolitten til Forbrug i det amerikanske Omraade. Denne nye Kontrakt, som Selskabet har faaet med Kryolitmine- og Handels-Selskabet her i København, er blevet sanktioneret af Indenrigsministeriet.

Den anden Aarsag til, at jeg har draget dette Kryolitspørgsmaal frem i et Samraad med Ministeren og nu ogsaa vil behandle det her, er, at der har staaet nogle Artikler i „Jyllandsposten“ i Fjor Foraar under Overskriften „Kryolitskandalen“. Den 1. April 1928 offentliggjorde „Jyllandsposten“ sin første Artikel under Overskriften „Kryolitskandalen“, og Artiklens Indhold svarede nøjagtig til Overskriften. Kryolitproduktionen og Kryolitsalget karakteriseredes i denne Artikel og i følgende Artikler som skandaløs, bl. a. af den Aarsag, at Staten faar alt for lidt for Kryolitten i Forhold til, hvad de private Selskaber, der bryder Kryolitten og forarbejder den, saaledes af den kan sælges paa Verdensmarkedet, tjener derpaa. I Artiklens første Afsnit hedder det endvidere som en Art Indledning:

„Den almene Uvidenhed om Kryolitten og dens Værdi er et af mange Vidnesbyrd om Danmarks og danske Regeringers Mangel paa Interesse for vor store Koloni Grønland.“

Ja, det vilde jo være ønskeligt, om Interes-